

חובת הפקדה לעצמאי לפנסיה

1. רקע:

במסגרת חוק ההסדרים החדש שונה חוק הפקדות לפנסיה והחל מה-01.01.2017 מחויבים כל העצמאים לחסוך לפנסיה. עד לשינוי החוק חויבו רק השכירים במדינת ישראל לחסוך לפנסיה (החל משנת 2008) ואילו העצמאים ובעלי עסקים קטנים היו אמנם זכאים להפריש לעצמם כספים לקרן פנסיה ולחסוך כך לימי זקנתם, אך אינם היו מחויבים לעשות זאת על-פי החוק. כך נוצר מצב שלא מעט עצמאים הגיעו לגיל הפרישה ונאלצו להסתמך, בלית-ברירה, על קצבת זיקנה של ביטוח לאומי או על חסכונות ונכסים שצברו במהלך חייהם, אם יש כאלה ולחיות בקושי רב. כאמור, החל מינואר 2017, מחויבים כל העצמאים לחסוך לפנסיה ולהבטיח את הכנסתם בגיל פרישה או אבטלה ובמקביל יופחתו להם דמי הביטוח הלאומי.

2. מי חייב לחסוך לפנסיה?

- ❖ עצמאי מגיל 21 עד 60, שפעיל כעצמאי יותר מחצי שנה.
- ❖ מי שחגג 55 לפני כניסת החוק לתוקף פטור מחובת ההפקדה.
- ❖ עצמאי שמרוויח יותר ממחצית השכר הממוצע בשוק

3. מהו השכר הממוצע במשק?

נכון לשנת 2017 השכר הממוצע במשק הינו 9,673 ₪. מחצית השכר הממוצע במשק הינו 4,836.5 ₪.

4. מהו סכום ההפקדה החודשי הנדרש לפי החוק?

בעוד שפנסיונית חובה לשכירים מחייבת שיעור הפקדה של 17.5% לפנסיה, המתחלקים בין העובד לבין המעסיק, לעצמאי אין מעסיק שיפקיד יחד איתו. לפיכך מחוייבים העצמאיים להפקיד אחוז קטן יותר בהשוואה לשכירים.

- ❖ עבור הכנסה של עד מחצית השכר הממוצע במשק יופקדו 4.45% מההכנסה החייבת.
- ❖ עבור הכנסה שמעל מחצית השכר הממוצע במשק ועד לגובה השכר הממוצע יופקדו 12.55% מההכנסה החייבת.
- ❖ עבור הכנסה מעל השכר הממוצע במשק אין חובת הפקדה אבל אפשר להפקיד ולקבל הטבות מס.

4.1 נתונים מספריים:

- ❖ עצמאי שהכנסתו עד 4,836.5 ₪ יחויב להפקיד לא יותר מ-215 ₪ לחודש.
- ❖ עצמאי שהכנסתו עד 9,673 ₪ יחויב להפקיד לא יותר מ-822 ₪ לחודש.
- ❖ עצמאי שהכנסתו גבוה מ-9,673 ₪ יחויב ג"כ להפקיד לא יותר מ-822 ₪ לחודש.

5. היכן נדרשים העצמאיים לחסוך את כספי הפניה שיופרשו?

עליהם לפתוח קופת גמל כעמית עצמאי או קרן פנסיה באחת מחברות הביטוח או קרנות הפנסיה.

6. מה הן עיקרי ההטבות לעצמאיים לפי החוק החדש?

- ❖ הפחתת דמי הביטוח הלאומי מ-6.72% ל-2.87% על חלק השכר שאינו עולה על 60% מהשכר הממוצע (5,804 ₪ לשנת 2017), ועליית דמי הביטוח מ-11.23% ל-12.85% על החלק העולה על 60% (ללא תקרה).
- ❖ הזכאות להטבות מס לעצמאיים בגין הפרשה לחיסכון פנסיוני תעלה מ-16% מההכנסה המזכה ל-16.5%, באמצעות הגדלת הטבת המס לזיכוי מ-5% ל-5.5% עד לתקרה של 208,800 ₪. כלומר: על מנת לעודד את העצמאי להפריד לפנסיה ניתנת לו הטבת מס. עד היום עובד עצמאי היה זכאי להטבות מס עד ל-16% מההכנסה השנתית שלו, (מוגבל לתקרה של 208,800 ש"ח לשנת 2016):
  - עד ל-5% מהכנסתו המזכה, זכאי העצמאי לזיכוי ממס בשיעור של 35%
  - עד ל-11% מהכנסתו המזכה, זכאי העצמאי לזיכוי מס בגובה המס השולי שלו.
 בהתאם להטבה תוגדל הטבת המס ל-5.5% מהכנסתו המזכה ובכך ניתנת הטבה של 0.55 נוספים.

המזכאות	המזכאות לפני השינוי	המזכאות לאחר השינוי
סכום הפקדה מירבי לזכאות	16% מההכנסה (מוגבל בתקרה)	16.5% מההכנסה (מוגבל בתקרה)
מתוכו:		
זיכוי מס	5% מההכנסה המזכה	5.5% מההכנסה המזכה
זיכוי ממס	11% מההכנסה המזכה	11% מההכנסה המזכה (אין שינוי)

- ❖ ב"מצב אבטלה", עצמאי שהפקיד כספים לקופה יוכל למשוך ללא מס שליש מהיתרה הצבורה בקרן, או עד תקרה של 12,230 שקלים (סכום המקביל לשלושה חודשי שכר מינימום). אין הגבלה על מספר הפעמים שבהם יהיה העצמאי רשאי למשוך מהקופה את רכיב האבטלה. כלומר: ששליש מההפקדות של העצמאי לחיסכון פנסיוני יופקד למרכיב סיוע למצבי אבטלה, מוגבל בסכום של 12,230 ש"ח לשנה. חלק זה של ההפקדות יוכל לשמש את העצמאי במקרה שסגר את העסק או הפסיק לעסוק במשלח ידו, תחת התנאים הקבועים בהצעת החוק להוכחת סגירת עסק. ככל שהעצמאי לא ינצלו, הוא יתווסף לפנסיה שלו בעת פרישה לגמלאות. עצמאי שעומד בתנאים, רשאי למשוך את רכיב הסיוע למצבי אבטלה מתוך החיסכון הפנסיוני בהתקיים התנאים הקבועים בהצעת החוק בפטור ממס.
- ❖ במידה ועצמאי יבחר להפקיד אחוז גבוה יותר מזה שנקבע בחוק הוא יוכל למשוך את הסכום פטור ממס במקרה של פשיטת רגל וסגירת העסק. כלומר: לפי החוק מחויב העצמאי לחסוך 10% מהשכר לפנסיה, אולם את הטבות המס מקבל העצמאי עד תקרת הפקדות של 16% מהשכר. ולכן עצמאי שהפקיד מעל ל-822 ש"ח בחודש (ראה סעיף 4.1) יוכל למשוך את הכספים פטורים ממס באותו האופן שבו השכיר זכאי למשוך כספי פיצויים פטורים ממס.

6.1 מהי ההשפעה הסופית על העצמאיים בגין השינויים האמורים?

9,673	שכר ממוצע במשק:
4,837	מחצית השכר הממוצע:
5,804	60% מהשכר הממוצע:
4.45%	שיעור הפקדה לפנסיה (עד מחצית השכר הממוצע):
12.55%	שיעור הפקדה לפנסיה (עד השכר הממוצע):
2.87%	בט"ל מופחת החל מיום 01.01.2017:
12.85%	בט"ל מלא החל מיום 01.01.2017:
6.72%	בט"ל מופחת לפני השינוי:
11.23%	בט"ל מלא לפני השינוי:

תשלום פנסיה	חיסכון בבט"ל	תשלום בט"ל לפני השינוי	תשלום בט"ל החל מה- 01.01.2017	הכנסה חייבת לחודש
336	223	390	166	5,800
549	196	580	385	7,500
822	155	861	706	10,000
822	74	1,423	1,348	15,000
822	-7	1,984	1,991	20,000

הערות:

- תשלומי הביטוח לאומי אינם כוללים תשלומי ביטוח בריאות. לא חל שינוי בשיעור ביטוח הבריאות.
- חשוב להדגיש כי החישוב אינו מדויק, משום שההפקדה לפנסיה גם מעניקה זיכוי מס של 35%, שמקטין את התשלום נטו למס.

7. מה יקרה למי שלא יחסוך לפנסיה?

עצמאי שלא יפקיד לפנסיה במסגרת פנסיית החובה, עלול להיקנס. גובה הקנס כיום הוא 500 שקלים.

לכל שאלה ויעוץ נוסף ניתן לפנות למשרדינו ואנו נשמח לסייע בכל נושא

בטלפון: 02-5002747 או במייל: info@rv-cpa.com